

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ПО НАРКОТИЧНИ
ВЕЩЕСТВА

ПРЕВАНТИВНО –
ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР

ОТЧЕТ

2019 година

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общински съвет по наркотични вещества /ОбСНВ/ към Община Габрово е създаден през 2002 г., като орган за осъществяване на националната и местна политика в областта на злоупотребата с наркотици. В ОбСНВ влизат представители на Община Габрово, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/, ОД на МВР, РЗИ, Районен съд, Районна прокуратура, Митническо бюро – Габрово, Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура, РУО – Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“.

Основна задача на ОбСНВ е осъществяване на координация, ефективно взаимодействие и сътрудничество между институциите, НПО, младежки сдружения и медии в усилията им за ограничаване на разпространението и употребата на психоактивни вещества. Съветите по наркотични вещества разработват, осигуряват и координират изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. На базата на данните, получени от различните източници на информация, те правят оценка на нуждите в съответната община – от превенция, лечение, рехабилитация.

Превантивно-информационният център /ПИЦ/ към Община Габрово е създаден през 2006 г. и осъществява превантивни дейности и програми на общинско ниво. ПИЦ отговаря за събиране, съхраняване и анализиране на информация от различни институции, работещи по проблема „наркомании“, която е необходима за изготвянето, изпълнението и координирането на общински програми за борба срещу злоупотребата с наркотици.

Главни насоки в работата на ПИЦ – Габрово са превантивно-информационна, обучителна и консултативна – разработване и осъществяване на превантивни дейности и програми сред различни целеви групи; предлагане на алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора; обучения на мултидисциплинарни екипи за превенция употребата на психоактивни вещества; разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали; провеждане на информационни кампании; консултиране на млади хора и родители по въпроси, свързани с наркотиците и зависимостите.

Дейността на ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово е регламентирана в Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсори и Правилник за организацията и дейността на националния съвет по наркотични вещества. Финансирането на дейността на ОбСНВ и ПИЦ е със средства от републиканския бюджет.

Към декември 2019 г. в ОбСНВ и ПИЦ на щат са назначени 7 лица – председател на ОбСНВ, секретар на ОбСНВ и пет старши специалисти в ПИЦ.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО

Една от задачите на ОбСНВ и ПИЦ - Габрово е осигуряването на адекватна информация относно ситуацията с употребата на наркотични вещества на територията на община Габрово, с оглед по-прецизното планиране и осъществяване на превантивни дейности. Ежегодно ОбСНВ подготвя и представя в Националния съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването и Националния център по обществено здраве и анализи /в който се вляз Наркотици/ Годишен доклад относно ситуацията, свързана с

наркотиците в община Габрово. Структурата на този доклад е заимствана от проекта „Мулти – сити мрежа“, Група „Помпиду“ към Съвета на Европа.

Информация за реализираните превантивни дейности през предходната година и актуални данни за цените на наркотиците на улично ниво се подават от ОБСНВ и ПИЦ към Министерство на здравеопазването - Национален съвет по наркотични вещества, Национален център по обществено здраве и анализи и Национален фокусен център за наркотици и наркомании, които се използват при подготовката на Годишен доклад към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон за интегриране в Европейския доклад.

ОБСНВ - Габрово работи в много добро сътрудничество с институциите, които предоставят информация, свързана с наркоманиите – ОД на МВР, Окръжен съд, Окръжна прокуратура, РЗИ. Ежемесечно към ОБСНВ/ПИЦ се подава информация от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР за броя на заловените лица, управляващи МПС след употреба на наркотични вещества. Ценна и актуална информация относно пазара и употребата на наркотици в община Габрово се получава от младите хора и родители, които търсят помощта на специалистите в ОБСНВ, както и от учениците - доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества.

1. Употреба на психоактивни вещества сред младите хора в Габрово

През 2019 г. в Габрово не са провеждани проучвания относно употребата на психоактивни вещества.

Източниците на информация за видовете наркотици, които се използват от подрастващите и нивото на употребата им, са предимно ученици и родители. Въз основа на срещите с ученици, провеждани от специалисти на ОБСНВ/ПИЦ по време на обучителни тренинги в училищата и консултациите с родители, биха могли да се очертаят някои основни моменти, свързани с проблема „употреба на наркотици“ сред младите хора, които са сходни с тези, които са наблюдавани през 2018 г.:

• Най-често употребяваният наркотик е канабисът

Младежите масово negliжират рисковете от употреба на марихуана, а нивото на толерантност към употребата е висока. Сред учениците съществуват опасни митове относно ефектите и последиците от употреба на канабисови продукти. Основна причина за това отношение към марихуаната е фактът, че във все повече страни по света се облекчава режима на използването ѝ, на някои места тя вече е легализирана, на други – декриминализирана. Употребата на канабис за медицински цели е разрешена в много държави и цялата тази информация съвсем логично води в голяма част от младежите до убеждението, че използването на „трева“ не може да е толкова вредно.

Във връзка с това, усилията на специалистите от ОБСНВ/ПИЦ са насочени основно към разясняване на разликата между употреба на канабис за медицински цели и пушене на трева; разликата в количеството психоактивното вещество ТНС, съдържащо се в марихуаната, продаваща се легално в някои страни и тази на нелегалния пазар у нас и какви са вредите за мозъка при употреба на марихуана при подрастващите.

• Продължават да са популярни и т.н. „дизайнерски“ наркотици

При срещи с ученици на представители от ОБСНВ/ПИЦ прави впечатление, че децата и младежите почти винаги заявяват, че не са чували за „дизайнерски наркотици“, но прекрасно знаят за „чай“, „весел чай“, „билка“, „билков тамян“ и т.н., които всъщност са жаргонни имена на изключително опасните „дизайнерски“ наркотици – химически съединения, които имат подобни ефекти като други незаконни наркотици, например кокаин, амфетамин или канабис, създадени

чрез модифициране на съществуваща химическа структура с цел заобикаляне на мерките за контрол на наркотиците и засилване на ефекта на веществото.

Употребата на тези видове наркотични вещества е често срещана при учениците и крие огромни рискове за здравето и живота им.

- **Стимулантите се използват по-рядко, но с много по-големи рискове и негативни ефекти**

За разлика от употребата на марихуана, относно употребата на различни видове стимуланти /амфетамини, метамфетамини, кокаин/ отношението на по-голямата част от учениците е негативно. Често те ги наричат и с общото име „химии“ и за тях знаят много повече относно негативните ефекти и последици.

По данни на ученици обаче, през последната година се е увеличила употребата на метамфетамин /пико/ сред връстниците им. Данните за заловени наркотични вещества в региона също потвърждават увеличаването на употребата на метамфетамин.

Фактът, че през последните години се увеличиха случаите на родители на младежи на възраст около 30 години, които се обръщат за помощ и съдействие към специалисти от ОбСНВ/ПИЦ по повод рискова употреба на стимуланти, показва, че проблемът съществува, но, в повечето случаи, при млади хора в извънучилищна възраст.

- **Пушене на наргиле от ранна училищна възраст**

Въпреки, че през последните години се осъществи масирана национална кампания за вредите от пушене на наргиле, неговата употреба продължава да е популярна сред подрастващите. Особено притеснително е, че, при нашите срещи в училищата, ученици на възраст 10-13 години заявяват, че са опитвали наргиле.

Положителен е фактът, че в заведенията, които предлагат наргилета, през последната година /по данни на ученици/ все по-рядко се разрешава употреба на наргиле от непълнолетни.

Може да бъде забелязана и друга негативна тенденция – засилен интерес при децата към електронни цигари /vape/ и електронни наргилета.

- **Употреба на бензодиазепини**

Употребата от младежи на бензодиазепини без лекарско предписание е изключително тревожна тенденция, за която ни съобщават ученици.

Бензодиазепините са клас психоактивни вещества, които се предписват от лекари с цел подобряване на съня, намаляване на тревогата и безпокойството. Те не могат да се закупуват от аптеките без рецепта. По един или друг начин, ученици успяват да се снабдят с тях, и още по-тревожен е фактът, че често се комбинират и с употреба на алкохол, което повишава тяхната токсичност и съответно - риска за здравето на децата. Отново, според информация от младежи, бензодиазепини /основно ксанакс/ се поръчват от употребяващите ги по интернет.

Най-популярните бензодиазепини са диазепам, ксанакс, клонарекс.

2. Данни от органи, работещи по проблемите на наркоманиите

За 2019 г. на територията на ОД на МВР Габрово (област Габрово) са задържани 171 лица за нарушения, свързани с наркотици, от които 12 за производство, 171 за притежание и 30 за разпространение. Голяма част от задържаните са с повече от един вид нарушение /производство, притежание, употреба, разпространение/. Заловените количества наркотици в област Габрово са: хероин – 3,8 г., кокаин – 0,4 г., канабис /суха маса/ - 6,763 кг, канабис насаждения – 1386 бр. насаждения, хашиш - 2,7 г., амфетамини на прах – 68,69 г., метамфетамини – 152,73 г., екстази –

37,62 г. В сравнение с 2018 г., се наблюдава увеличаване на заловените количества хероин /2018 г. – 1 гр./, екстази /2018 г. - 15,84 гр./ и най-голямото увеличение е при броя заловени насаждения канабис /331 бр, през 2018 г./. По-малко са заловените количества канабис суха маса, амфетамини и метамфетамини.

Заловените количества наркотици на територията на ОД на МВР съвпада с наблюдаваните процеси, свързани с употребата на наркотици в региона – почти прекратена употреба на хероин, увеличаване търсенето на канабисови продукти и синтетични психоактивни вещества /амфетамини, метамфетамини, екстази/.

Запазва се и тенденцията, свързана с употребата на т.н. дизайнерски наркотици, които се разпространяват сред учениците и младежите най-често под името „чай“, „билка“, „билков тамян“. Това са силно токсични синтетични наркотици, които имат непредвидим ефект и могат да доведат до тежки последици дори и след един единствен прием. Тези дроги се разпространяват легално, достъпни са и са изключително модерни сред тийнейджърите в цялата страна, включително и в Габрово. На проведената през месец юни 2017 г. Национална конференция по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, бе взето решение ОД на МВР в страната ежесечно да информират Общинските съвети по наркотични вещества за установени водачи на МПС, управляващи под въздействие на наркотични вещества или техни аналози.

По данни на Областна дирекция на МВР – гр. Габрово, на територията на община Габрово през 2019 г. са извършени проверки за употреба на наркотични вещества и са установени 25 /двадесет и пет/ водача с отчетен положителен резултат за шофиране след употреба на:

Вид наркотични вещества	Брой установени водачи
Канабис + Амфетамин + Метамфетамин	2
Метамфетамин	4
Канабис + метАмфетамин	3
Кокаин + Канабис	1
Метадон	1
Амфетамин + Метаамфетамин	4
Канабис	7
Амфетамин	1
Канабис + Амфетамин	1
Опиати	1
Общо: 25 установени водачи	

През 2018 г. заловените водачи, шофиращи след употреба на наркотични вещества са били 48, което е почти наполовина намаляване на установените нарушения.

През 2019 г. на територията на Габровска област са образувани 161 досъдебни производства с предмет „наркотични вещества“. 145 са лицата, привлечени като обвиняеми за престъпления, свързани с наркотични вещества. Прекратени или спрени са 73 бр. досъдебни производства. 89 обвинителни акта, 19 споразумения и 19 бр. по 78а от НК са внесени в съда. Осъдени с влязла сила присъда са 125 лица по 125 осъдителни присъди. За сравнение, през 2018 г. са осъдени 59 лица по 54 осъдителни присъди. Почти двойно е и увеличението при лицата,

привлечени като обвиняеми за престъпления, свързани с наркотици – през 2018 г. те са били 86 лица.

През 2019 г. в Окръжен и Районен съд – Габрово са водени 91 наказателни дела, свързани с наркотици, от които 74 дела са приключили с присъди, в това число и споразумения. Осъдени са 76 лица, като са постановени 15 бр. ефективни присъди /затвор/, 48 бр. условни присъди и 15 бр. присъди - глоба.

За 2019 г. в Центъра за спешна медицинска помощ - Габрово са регистрирани общо 17 спешни случаи, свързани с наркотици, като 2 от тях са свързани със свръхдоза след употреба на наркотици, 6 случая са свързани с остра реакция след употреба на опиати, 9 случая при остра реакция след употреба на други наркотици. За сравнение, спешните случаи, свързани с употреба на наркотици през 2018 са били 26.

През 2019 г. в МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ АД са регистрирани 5 пациенти с нефатални спешни случаи, свързани с употреба на наркотици.

В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. По данни на болницата в гр. Севлиево, през 2019 г. лечение са потърсили 13 лица /мъже/ с проблемна употреба на психоактивни вещества. Шест от тях са с проблемна употребата на стимуланти, 7 с проблемна употреба на канабис и един – с проблемна употреба и на бронз.

В Държавната психиатрична болница – Севлиево са регистрирани и 13 спешни случая, свързани с остра реакция след употреба на наркотици.

От януари 2009 г. към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова“ – гр. Габрово бе разкрит Център за лечение на зависимости, предлагащ Програма за лечение с агонисти и агонист-антагонисти /Метадон и Субститол/, която през 2017 г. бе закрыта поради липса на пациенти с хероинова зависимост.

III. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

И през 2019 година основните усилия на ОБСНВ и ПИЦ бяха насочени към превенция употребата на наркотици, чрез активното и целенасочено включване на училището и младите хора в дейности за информиране относно рисковете от употреба на психоактивни вещества, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност, както и предлагане на алтернативна ангажираност за свободното време.

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

1. Проекти, инициативи и програми, разработени и реализирани от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово

1.1. ПРОГРАМИ

1.1.1. ЛИДЕРСКА МЛАДЕЖКА ПРОГРАМА НА ОБСНВ И ПИЦ

Основен партньор в работата на ОБСНВ и ПИЦ е Младежкият съвет по наркотични вещества /МСНВ/, в който са включени 29 ученици на възраст 15-19 години от всички габровски училища.

Съвременните изследвания категорично посочват, че превенцията от връстници е най-ефикасният подход сред превантивните програми. В тийнейджърска възраст обикновено младежите са на етап в емоционалното си развитие, в който изживяват криза на доверието към възрастните /в т.ч. и родителите/ и започват да търсят идентификация в групите от връстници. Поведението и нормативните убеждения на връстниците стават за подрастващите много по-достойствени и атрактивни като модел за собственото поведение.

Това обуславя и важната роля в превантивната дейност на доброволците от МСНВ и необходимостта от разработване и осъществяване на Лидерска младежка програма от екипа на ОБСНВ и ПИЦ.

Основна цел на програмата:

Създаване на обучен и мотивиран екип от младежки лидери – доброволци към МСНВ, които да помагат на други млади хора в усвояването на знания, развиването на умения и формирането на нагласи за здравословни решения и поведенчески избори, чрез организирани или неформални дейности за превенция на наркоманиите в училищна и извънучилищна среда.

Специфични цели:

- Усвояване на знания за видовете наркотични вещества, тяхното въздействие и последиците от употребата им;
- Изследване и анализиране на причините за употреба на наркотични вещества от младите хора;
- Търсене на здравословни алтернативи на рисковото поведение на подрастващите;
- Развиване на личностни и социални умения за живот:
 - Умения за общуване и междуличностни отношения –изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти; асертивност, работа в екип;
 - Умения за изграждане на самопознание – идентифициране на силните и слабите страни на личността, позитивно мислене, създаване на имидж и представа за себе си, саморефлексия;
 - Умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вярвания, връзка между ценности, нагласи и поведение, толерантност, утвърждаване на права и отговорности;
 - Умения за вземане на решения и решаване на проблеми – развиване на критично и творческо мислене, целеполагане, събиране и оценка на информация, откриване на алтернативи, оценка на риска;
 - Умения за справяне и овладяване на стреса – самоконтрол, справяне с тревожността, справяне с трудни ситуации, искане на помощ и подкрепа.
- Развиване на специфични умения за работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Развиване на умения за консултиране на връстници;
- Развиване на умения за планиране и реализиране на доброволчески инициативи;
- Повишаване на активната гражданска активност по проблем от изключителна важност за цялото ни общество – ограничаване употребата на наркотици сред младите хора в страната.

Използвани методи и стратегии при осъществяване на Лидерската програма:

- Позитивна и креативна превенция;
- Превенция с активното участие на самите деца и младежи;

- Организиране на алтернативни дейности и конструктивна организация на свободното време;
- Работа за превенция на училищната среда;
- Интерактивна програма – в действие и чрез действие.

Лидерската програма се осъществява посредством:

- Собствен опит и преживяване на участниците /интерактивни методи и подходи/;
- Активно и доброволно участие на децата и младежите;
- Работа в екип;
- Стимулиране на творческия потенциал на подрастващите;
- Откриване и поощряване на положителните качества на децата и младежите;
- Насочване на търсенията на собствените ценности на младия човек;
- Реализиране на алтернативни дейности и конструктивно организиране на свободното време на децата и младежите;
- Провеждане на базисни и надграждащи обучения за усвояване на знания и развиване на умения за работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Дейности за популяризиране на Младежкия съвет по наркотични вещества и привличане на нови доброволци към лидерския екип;
- Организиране на младежки инициативи и реализиране на проекти с активно участие на доброволците от МСНВ;
- Разработена система за признание на доброволческия труд на младите хора – включване в международни младежки обмени, конференции и семинари, обучения за повишаване на личностни и социални компетенции, награди, издаване на сертификати, благодарствени писма, организиране на празненства.

Реализирането на Лидерската програма спомага за:

- Интегриране и активизиране на училищната среда;
- Промоция на здравословния стил на живот;
- Ранно разпознаване на проблемите на младежите, свързани с рисковото поведение: употреба на психоактивни вещества, агресия, насилие и др. и тяхното решаване;
- Изравняване на шансовете за участие в живота на училищната общност на учениците от рискови групи – с дисфункционални семейства, с риск от отпадане от образователната система, слаба мотивация за учене, ниска успеваемост, участие в неформални групи с противообществени прояви и т.н.;
- Откриване, активизиране и развиване на собствения потенциал на младия човек;
- Създаване на реално действаща и трайна система за взаимопомощ, подкрепа и комуникация между младите хора и механизъм за ограничаване на негативните явления сред младежите в училищна и извънучилищна среда.

Дейността на младежите от МСНВ бе високо оценена на церемонията за връчване на годишните награди „Доброволец на годината“ в област Габрово за 2019 г. В категория „превенция на рисковото поведение сред младите хора и употребата на наркотични вещества“ наградата спечели Алекс Радков – ученик от СУ „Отец Паисий“ и доброволец в Младежки съвет за наркотични вещества.

Реализирани дейности в рамките на Лидерската програма през 2019 г.:

➤ **Обучение на доброволците от ОБСНВ от студенти по психология от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“**

На 08 май 2019 г. доброволците на Младежки съвет по наркотични вещества към Община Габрово проведеха еднодневен тренинг за превенция на рисково поведение и употребата на наркотични вещества в град Велико Търново. Водещи на обучението бяха студенти от 4 курс, специалност „Психология“ от Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“. По време на тренинга младежите имаха възможност да споделят свои лични преживявания, да получат нови знания и да усвоят умения за по-ефективна комуникация помежду си.

Обучителите – студенти запознаха доброволците с теоретичната и практическата дейност в специалността „Психология“, както и с възможностите за бъдеща професионална реализация.

➤ **Обучение за превенция по подхода „връстници обучават връстници“ в рамките на превантивна програма „Мрежата“**

Доброволците към ОБСНВ/ПИЦ в Габрово, Шумен, Ловеч и Разград участваха в тридневен обучителен семинар за превенция на зависимости, който се състоя от 21 до 23 май в габровската местност Червена локва, а Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово бе домакин на събитието.

В семинара участваха общо 34 доброволци, а обучители бяха Павел Павлов и Милена Петкова, представители на Фондация „Само Днес“.

През 2013 година ОБСНВ - Габрово разработи превантивна програма „Мрежата“, одобрена от Министерство на здравеопазването, която е насочена към изграждане и обучение на екипи от младежи –доброволци, работещи по превенция на зависимостите в училищна и извънучилищна среда. В продължение на 7 години, ежегодно се провеждат съвместни тренинги за повишаване знанията и компетенциите на членовете на Младежките съвети по наркотични вещества от различни градове в страната. Същевременно младите хора имат възможността да обменят идеи и добри практики от своята дейност.

Обученията в рамките на програма „Мрежата“, са един от механизмите за мотивиране на учениците да се включват активно в доброволческа дейност и да подкрепят дейността на ОБСНВ и ПИЦ към Община Габрово.

➤ **Младежки обмен с участието на доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово и младежи от гр. Митищи, Русия**

От 15 до 22 септември 2019 г. Община Габрово посрещна 10 младежи от Митищи, Русия - ученици от МБОУ СОШ № 29, Беляниново, като участници в ученически обмен между двата побратимени града. Общински съвет по наркотични вещества и доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества бяха домакини на младежкия обмен – подготвиха и реализираха програмата, свързана с посещението на руските младежи.

Цели на младежкия обмен:

- Представяне на добри практики в сферата на младежките политики, реализирани в Община Габрово и Община Митищи;
- Обмяна на опит и добри практики в сферата на дейности сред подрастващите за популяризиране на здравословния начин на живот, превенция на рисковото поведение и употребата на наркотични вещества;
- Запознаване на участниците от Русия с образователната система в България. Посещение на учебни часове в габровските училища;

- Провеждане на интерактивен тренинг по подхода „връстници обучават връстници“ за превантивна работа на младежите сред общността и формиране на умения за лидерство, работа в екип, толерантност и съпричастност, решаване на конфликти, умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вявания, връзка между ценности, нагласи и поведение, умения за вземане на решения и решаване на проблеми;
- Представяне и опознаване на традиционната култура на Русия и България – обичаи и традиции, фолклор, занаяти, кулинария и др., чрез провеждане на уъркшопи и демонстрации. Представяне на превантивната програма на Община Габрово „Приеми ме на село“;
- Развиване на умения за общуване и междуличностни отношения.
- Популяризиране на дейността на ОБСНВ/ПИЦ и Младежки съвет по наркотични вещества.

В рамките на ученическия обмен се осъществиха посещения на учебни заведения в Габрово, където руските гости се запознаха с учебния процес, с училищните постижения и с извънкласните занимания на габровските ученици.

В първият учебен ден на 16 септември руските младежи гостуваха на СУ „Райчо Каролев“ и станаха част от церемонията по откриване на новата учебна година. Няколко дни по-късно, в същото училище бе организиран съвместен час по физическо възпитание и спорт, в който младежите от Митици и от СУ „Райчо Каролев“ проведоха състезание по волейбол.

Възпитаниците на ОУ „Иван Вазов“ имаха удоволствието да представят пред гостите от Русия дейността на клуб „Радуга“ и изпълниха песни и стихотворения на руски език.

Като символични домакини на младежкия обмен, доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово организираха „Вечер на приятелството“ в парк Маркотей - с много песни, музика и танци.

За един ден от своето гостуване, руските младежи се потопиха и в атмосферата на „Приеми ме на село“. Те посетиха село Райновци и сами приготвиха ястия от българската национална кухня, както и сувенир за спомен - състарена снимка върху дървена рамка.

В РЕМО „Етъра“ гостите имаха възможността да станат „майстори“ за един ден в занаятчийските работилнички – работиха с гайтан, опитаха дърворезба, грънчарство, изработка на музикални инструменти.

Във вечерта на руската култура, момичетата и момчетата от Митици представиха възстановка на традиционна руска сватба и приготвиха руски национални ястия.

С песни, танци и стихове на руски език, деца от ОУ „Неофит Рилски“, ОУ „Христо Ботев“ и ДГ „Младост“ поздравиха руските гости и показаха уважението си към руската история, култура и традиции.

Младежите от град Митици и доброволците на Младежки съвет по наркотични вещества прекараха заедно последния ден от ученическия обмен между двата побратимени града. Руските и българските младежи преминаха тренинг по превенция на рисково поведение и употреба на психоактивни вещества. С методите на арт превенцията учениците изработиха колажи, свързани с приликите и разликите между двете държави, отношението на младите към проблема с употребата на наркотични вещества и необходимостта от здравословен начин на живот.

➤ Мисия „Площадка“ 1 и 2

- Мисия „Площадка“ 1 - Част от екипа на МСНВ облагородиха детската площадка в село Поповци и я направиха по-красива и приветлива за нейните малки посетители. В края на мисията бяха събрани и отпадъците около детските съоръжения.

• Мисията „Площадка“ 2 - Доброволците на Младежки съвет по наркотични вещества се включиха и в облагородяване на детската площадка, която се намира на ул. „Цанко Церковски“ в Габрово. Заедно с екип от ОП „Благоустройство“, младежите направиха малко кътче за игра на децата от квартала.

➤ **Инициатива, свързана с 14 февруари**

Общинският съвет по наркотични вещества към Община Габрово и доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества организираха в търговски комплекс младежка инициатива по повод празника на любовта – 14 февруари. Посетителите на търговския център имаха възможността да станат част от техния „Любовен кръгоВрът“ - да завъртят колелото на късмета, да вземат своя „любовен“ късмет и да получат награда. Младежите бяха подготвили за участниците в различните игри много изненади, предизвикателства и награди.

➤ **Участие в Ден на отворените врати в Окръжна прокуратура - Габрово**

Доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества при Община Габрово, посетиха Окръжна прокуратура – Габрово в Деня на отворените врати, който се проведе на 1 април, по повод нейния 60-годишен юбилей.

При посещението, младежите бяха запознати накратко с историята на Прокуратурата и в частност на габровската Окръжна прокуратура. Подчертан интерес те проявиха към основните функции на прокурора, както и към развитието на наказателния процес в двете му фази – досъдебна и съдебна. Зададени бяха и редица конкретни въпроси, свързани с начина на събиране на доказателства и с употребата на наркотични вещества.

➤ **Пролетна Еко акция „Да оберем боклука“**

Доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества и представители на ученическите съвети се включиха в ежегодната кампания на Община Габрово „Пролетно почистване 2019: Обери боклука“. На 4 април младежите обединиха сили и заедно почистиха района пред Драматичен театър „Рачо Стоянов“ и междублоковото пространство около Моста на занаятите. А намерените пластмасовите капачки бяха отбрани за кампанията „Капачки за Габрово“.

➤ **Система за признаване на доброволческия труд на членовете на МСНВ**

Мотивирането и оценяването на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества е изключително важна част от Лидерската програма на ОБСНВ и ПИЦ. Разработена е система за признание на доброволческия труд на младите хора – включване в международни младежки обмени, конференции и семинари, обучения за повишаване на личностни и социални компетенции, награди, издаване на сертификати, благодарствени писма, организиране на празненства.

През 2019 г., като част от системата за признаване на доброволческия труд, са осъществени следните дейности:

- Изпращане на доброволци – зрелостници

През м. май ОБСНВ/ПИЦ организираха символично „изпращане“ на единадесет доброволци, завършващи 12 клас и отиващи да учат в други градове и в чужбина. Всички те получиха благодарствени писма за дейността в МСНВ от кмета на Община Габрово, колаж със снимки от участието им в различни инициативи и подаръчен ваучер.

- Участие в младежки обмени

Доброволецът в Младежки съвет по наркотични вещества Алекс Радков взе участие, заедно с експерт от Областен информационен център – Габрово, в учебно посещение „Политики

на местно ниво за социално предприемачество“ в град Тилбург, Холандия на 21-26.10.2019 г. Пътуването се осъществи в изпълнение на проект по програма Еразъм + от DYPALL (*Developing Youth Participation at Local Level - Развитие на младежкото участие на местно ниво*) мрежа от неправителствени организации със седалище в Р. Португалия, в партньорство с домакините на учебното посещение от холандската неправителствена организация R-Newt.

Участие в обучителното пътуване взеха младежи и представители на общински администрации, ангажирани в сферата на младежките политики от 10 държави – България, Великобритания, Италия, Латвия, Португалия, Румъния, Турция, Финландия, Холандия, Хърватия.

Основна цел на проекта бе запознаване с разнообразни практики и модели на младежко социално предприемачество и как този опит може да бъде привнесен в собствената реалност, в града и квартала на всеки от участниците.

Доброволците на МСНВ подпомагат и се включват активно и в събития, организирани от отдел „Култура и туризъм“ на Община Габрово – контрол на билети при прожекции на филми, концерти и други културни събития в зала „Възраждане“, Дом на културата „Емануил Манолов“ и други.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността на Лидерската програма, насочена към доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества, е направена въз основа на:

- Обратни връзки от обучения;
- Привлечени нови доброволци;
- Осъществени доброволчески инициативи – инициирани и реализирани от младежите.

Всички тези инструменти за оценка на ефективността показват, че Лидерската програма е изключително успешна като модел за превантивна работа сред деца и младежи.

Постигнати резултати:

- Сформиран и активно работещ лидерски екип – Младежки съвет по наркотични вещества към ОБСНВ и ПИЦ – Габрово;
- Проведени обучения за повишаване капацитета на младежите за превантивна работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Привлечени нови доброволци към екипа на МСНВ;
- Създадени възможности за споделяне и обмяна на добри практики между доброволци от различни градове на страната и от други държави /Русия/;
- Създадени възможности за включване на младежки лидери в проекти и младежки обмени, осъществени от Община Габрово;
- Действаща система за признаване на доброволческия труд на младежките лидери.

1.1.2. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ИНФОРМИРАНИЯТ ИЗБОР“

Основна задача на ОБСНВ и ПИЦ е да търсят подходящи, атрактивни и иновативни форми и методи, с които да информират за опасностите от употребата на дрога, да развиват личностните и социални умения на подрастващите, да формират нагласи за здравословен начин на живот и предлагат позитивни алтернативни на рисковото поведение.

В дейността си сред младите хора, специалистите от ОБСНВ и ПИЦ се основават на принципите на позитивната превенция, концентрираща се върху засилване на протективните фактори, откриване на потенциала на личността и развиване на позитивните житейски умения у децата и младежите, както и откриване и подпомагане на резервите и потенциала на семейната и училищна среда.

Превенцията на рисковото поведение сред подрастващите, е водена и от разбирането за комплексна/интегративна превенция, предлагаща цялостен поглед върху различните форми на заплахата в годините на развитие на младия човек и върху подобряване на неговите житейски умения. Различните видове проблемно поведение – употреба на психоактивни вещества, насилие и агресия, престъпност, училищни неуспехи, са свързани помежду си. Причините за тях са сходни и следва да бъдат третирани като различни симптоми с един и същ източник на проблемите при тийнейджърите.

Основавайки се на посочените принципи и подходи, ОБСНВ и ПИЦ разработиха и прилагат мултимодулна превантивна програма „Информираният избор“, насочена към ученици от 1-ви до 12-клас, включваща тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот.

В тази връзка, основна цел на програма „Информираният избор“ е ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора, чрез:

- Предоставяне на необходимите знания за проблемите, свързани с употребата на наркотични вещества;
- Развиване у младите хора на социални и личностни умения, необходими за успешната им реализация в живота:
 - Умения за общуване и междуличностни отношения – изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти, асертивност, работа в екип;
 - Умения за изграждане на самопознание – идентифициране на силните и слабите страни на личността, позитивно мислене, създаване на имидж и представа за себе си, саморефлексия;
 - Умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вярвания, връзка между ценности, нагласи и поведение, толерантност, утвърждаване на права и отговорности;
 - Умения за вземане на решения и решаване на проблеми – развиване на критично и творческо мислене, целеполагане, събиране и оценка на информация, откриване на алтернативи, оценка на риска;
 - Умения за справяне и овладяване на стреса – самоконтрол, справяне с тревожността, справяне с трудни ситуации, искане на помощ и подкрепа.
- Развиване у учителите и родителите на умения за общуване с децата и умения за разпознаване на проблеми, свързани с употребата на наркотици;
- Формиране на нагласи за здравословен и активен начин на живот у младите хора;
- Утвърждаване на ценности, като чувство за отговорност за собственото здраве, за бъдещето и за възможността, която всеки от младежите има да променя и определя това бъдеще;
- Промяна в нагласите на обществеността по отношение употребата на наркотици и повишаване на толерантността към зависимите лица.

Програма „Информираният избор“ включва следните модули:

1. Тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 1-4 клас

Теми: „Аз мога да избирам“, „Аз се харесвам“, „Грижи за моето тяло“, „Добри и опасни тайни“, „Кой може да помогне“, „Моите добри качества“, „Моят положителен портрет“,

„Правила и отговорности“, „Прикритите чувства“, „Приятелство“, „Семейство“, „Сигурни места, сигурни хора“, „Химичните вещества“, „Чувствата на моето лице“.

2. Тренинги за превенция на наркоманиите и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 5-7 клас

Теми: „Наркотиците – митове и факти“, „Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст“, „Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости“, „Зависимост от интернет – причини и последици“, „Забавление без наркотици“, „Дизайнерски наркотици – видове, употреба, рискове от употребата“, „Групов натиск, конформизъм и асертивно поведение“, „Как да кажем „НЕ“, „Ценности, нагласи и групово влияние“, „Цигари и алкохол – митове и факти“, „Здравословен начин на живот – знаем ли какво е това?“, „Тютюнопушене – причини и рискове“, „Употреба на алкохол – причини и рискове“, „Доброволчество в Младежки съвет по наркотични вещества“.

3. Тренинги за превенция на наркоманиите и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 8-12 клас

Теми: „Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости“, „Забавление без наркотици“, „Наркотични вещества – видове, ефекти и последици от употребата“, „Наркотиците – митове и факти“, „Причини и последици от употребата на наркотични вещества“, „Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст“, „Легализиране на марихуаната – ЗА и ПРОТИВ“, „Пътят на зависимостта“, „Лечение на зависимости. Истински истории“, „Дизайнерски наркотици – видове, употреба, рискове от употребата“, „Анаболни стероиди“, „Групов натиск, конформизъм и асертивно поведение“, „Световно кафене – асертивно общуване“, „Ценности, нагласи и групово влияние“, „Помощ и подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици“, „Медии и наркотици“, „Доброволчество в Младежки съвет по наркотични вещества“, „Зависимост от интернет – причини и последици“, „Цигари и алкохол – митове и факти“.

Отчитайки важната роля на семейството за предпазване на младите хора от употребата и злоупотребата с наркотици, в превантивна програма „Информираният избор“ са заложени и възможности за обучения и работа с родители:

- **Информационни срещи** – видове наркотични вещества, ефекти и последици от употребата, признаци за употреба на наркотични вещества, рискови и протективни фактори за злоупотреба с нелегални вещества.
- **Обучителни семинари** за ролята на семейството в превенция на рисковото поведение сред младите хора.
- **Индивидуални консултации** на родители по проблеми, свързани с рисково поведение и употреба на наркотици.

Програма „Информираният избор“ е предложена на всички учебни заведения в Габрово и дава възможност на ръководствата на училищата и класните ръководители да планират обучения с участието на специалисти от ОбСНВ и ПИЦ, както и на обучени доброволци от МСНВ.

През календарната 2019 г. по различни теми, включени в програмата, специалистите от ОбСНВ/ПИЦ са провели **71 обучения сред 1 619 ученици** от 1-ви до 12-ти клас, **както част от тях са присъствали на повече от един обучителни тренинги.**

Проведени тренинги в гр. Габрово по програма „Информираният избор“, по училища и класове:

Училище	№	Дата	Тема	Клас	Брой ученици
НУ „Васил Левски“	1.	17.05.2019 г.	Видове психоактивни вещества и вредата от тях	4	16
					Общо: 16
ОУ „Ран Босилек“	1.	14.01.2019 г.	Цигари и алкохол - митове и факти	5 ^Б	26
	2.	14.01.2019 г.	Моите добри качества	4 ^А	26
	3.	21.01.2019 г.	Как да кажем НЕ	7 ^В	19
	4.	11.02.2019 г.	Кой може да помогне, когато възникне проблем	4 ^Г	24
	5.	11.03.2019 г.	Приятелство	4 ^Б	20
	6.	11.03.2019 г.	Цигари и алкохол - митове и факти	5 ^А	27
	7.	18.03.2019 г.	Приятелство	3 ^А	23
	8.	25.03.2019 г.	Приятелство	3 ^Б	19
	9.	08.04.2019 г.	Наркотици- митове и факти	5 ^А	24
	10.	15.04.2019 г.	Грижи за моето тяло	2 ^А и 2 ^Б	46
	11.	15.04.2019 г.	Моите добри качества	4 ^В	23
	12.	22.04.2019 г.	Моите добри качества	1 ^А	25
	13.	22.04.2019 г.	Моите добри качества	1 ^Б	24
	14.	22.04.2019 г.	Моите добри качества	1 ^В	22
	15.	13.05.2019 г.	Употреба на алкохол - причини и рискове	6 ^Б	19
	16.	13.05.2019 г.	Грижи за моето тяло	2 ^В	22
	17.	20.05.2019 г.	Зависимост от интернет	5 ^А	20
					Общо: 409
ОУ „Неофит Рилски“	1.	07.01.2019 г.	Тютюнопушене	5 ^В	25
	2.	08.01.2019 г.	Тютюнопушене	5 ^А	20
	3.	03.06.2019 г.	Видео урок „Клас без насилие“- 1 част	7 ^А	22
	4.	10.06.2019 г.	Видео урок „Клас без насилие“- 2 част	7 ^А	20
					Общо: 87
ОУ „Св. Кирил и Методий“	1.	18.02.2019 г.	Дизайнерски дрога	5 ^Б	27
	2.	19.02.2019 г.	Дизайнерска дрога	5 ^А	26
	3.	20.02.2019 г.	Дизайнерска дрога	6 ^В	24
	4.	21.02.2019 г.	Дизайнерска дрога	5 ^Г	28
	5.	25.02.2019 г.	Дизайнерска дрога	6 ^Б	25
	6.	26.02.2019 г.	Дизайнерска дрога	7 ^Б	25
	7.	07.03.2019 г.	Дизайнерска дрога	6 ^А	24
	8.	18.03.2019 г.	Зависимост от интернет-причини и последици. Кибергормоз.	7 ^А	23
	9.	19.03.2019 г.	Зависимост от интернет-причини	6 ^В	25

			и последици. Кибертормоз.		
	10.	26.03.2019 г.	Дизайнерска дрога.	7 ^B	24
	11.	08.04.2019 г.	Цигари и алкохол- митове и факти	5 ^B	23
	12.	09.04.2019 г.	Зависимост от интернет-причини и последици Кибертормоз.	7 ^B	23
	13.	15.04.2019 г.	Зависимост от интернет-причини и последици Кибертормоз.	6 ^B	26
	14.	16.04.2019 г.	Дизайнерска дрога	6 ^B	23
	15.	17.04.2019 г.	Зависимост от интернет-причини и последици Кибертормоз.	6 ^A	21
	16.	22.04.2019 г.	Дизайнерска дрога.	7 ^A	22
	17.	24.04.2019 г.	Зависимост от интернет-причини и последици Кибертормоз.	6 ^Г	24
	18.	07.10.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	7 ^B	21
	19.	08.10.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	7 ^B	26
	20.	10.10. 2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	6 ^B	27
	21.	14.10.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	6 ^A	28
	22.	16.10.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	5 ^B	28
	23.	21.10.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	6 ^B	25
	24.	25.11.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	7 ^A	25
	25.	04.11.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	7 ^Г	26
	26.	06.11.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	5 ^B	27
	27.	13.11.2019 г.	Превенция на употреба на психоактивни вещества.	5 ^A	25
					Общо: 671
ОУ „Иван Вазов“	1.	12.02.2019 г.	Моите добри качества	3 ^A	15
	2.	12.02.2019 г.	Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости	6 ^A	15
	3.	19.02.2019 г.	Правила и отговорности	1 ^A	15
	4.	19.02.2019 г.	Моите добри качества	4 ^A	20
	5.	19.02.2019 г.	Групов натиск, конформизъм, асертивно поведение	7 ^A	15
	6.	26.02.2019 г.	Правила и отговорности	2 ^A	14
	7.	12.03.2019 г.	Как да кажем НЕ	5	18
	8.	16.04.2019 г.	Приятелство	3	15
	9.	16.04.2019 г.	Как да кажем НЕ	6	21
	10.	23.04.2019 г.	Моите добри качества	1	18

	11.	23.04.2019 г.	Моите добри качества	4	22
	12.	23.04.2019 г.	Тютюнопушене	5 и 7	28
	13.	07.05.2019 г.	Зависимости от интернет-причини и последици	5	19
					Общо: 235
СУ - „Отец Паисий“	1.	14.05.2019 г.	Превенция на зависимости	9	15
					Общо: 15
ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“	1.	12.03.2019 г.	Наркотични вещества - видове, ефекти и последици	8 Г	22
	2.	25.03.2019 г.	Как да кажем НЕ	7 Б	25
	3.	21.10.2019 г.	„Причини за употреба на ПАВ и последиците от това“	11 А	24
					Общо: 71
ПТГ „Д-р Никола Василиади“	1.	17.01.2019 г.	Живот в зависимост - разказ от първо лице	8	25
	2.	07.02.2019 г.	Живот в зависимост - разказ от първо лице	11	23
	3.	07.02.2019 г.	Живот в зависимост - разказ от първо лице	10 А	25
	4.	21.03.2019 г.	Комуникация и взаимоотношения	9 Б	27
	5.	30.05.2019 г.	Живот в зависимост - разказ от първо лице	8 Г	15
					Общо: 115
				общо	1619

➤ Други обучителни тренинги по програма „Информираният избор“:

• Обучения на ученици от гр. Трявна

По покана на МКБППМН – гр. Трявна, представители на ОБСНВ/ПИЦ проведоха следните обучителни тренинги:

➤ СУ „П.Р.Славейков“ – гр. Трявна:

- 14.01.2019 г. – „Рискове от употреба на наркотици“ – 11 и 12 клас, 47 ученици;
- 21.01.2019 г. – „Рискове от употреба на наркотици“ – 9 и 10 клас, 48 ученици;
- 11.03.2019 г. и 18.03.2019 г. – Тренинг „Превенция на агресията“ – работа с филма „Клас“, 8-ми клас.

➤ ОУ „Проф. П.Райков“ – гр. Трявна:

- 19.02.2019 г. – „Рисково поведение“, 5-7 клас, 34 ученика.

• Обучения на ученици от гр. Севлиево

През месец декември 2019 г., по покана на МКБППМН – гр. Севлиево, представители на ОБСНВ/ПИЦ проведоха две едnodневни обучения за превенция на рисковото поведение и употребата на наркотици на ученици, представители на ученическите съвети на севлиевските училища и на младежи-доброволци към Младежки център – гр. Севлиево.

Оценка на ефективността:

Оценка на ефективността се извършва въз основа на писмени обратни връзки от учениците и учителите, вербална комуникация между участниците и специалистите, реализиращи програмата, като и на увеличаващите се с всяка изминала година покани от училищата към екипа на ОБСНВ/ПИЦ за провеждане на обучения в часа на класа. Проблем е, че сред ученици 8-12 тренинги за превенция употребата на наркотични вещества се провеждат твърде рядко и епизодично.

Постигнати резултати:

- Предоставена информация и усвоени знания за видовете наркотични вещества, тяхното въздействие и последиците от употребата им;
- Развити личностни и социални умения за живот у децата и младежите: умения за общуване и междуличностни отношения, умения за изграждане на самопознание, умения за изясняване на ценностните избори, умения за вземане на решения и решаване на проблеми, умения за справяне и овладяване на стреса. Формирани нагласи за здравословен и активен начин на живот у младите хора;
- Утвърждаване на ценности, като чувство за отговорност за собственото здраве, за бъдещето и за възможността, която всеки от младежите има да променя и определя това бъдеще.

1.1.3. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗДРАВЕЙКО“

ОБСНВ и ПИЦ разработиха и реализират за трета поредна година превантивна програма „Здравейко“, насочена към деца на възраст 7-11 години. Програмата се осъществява с активното участие на доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества.

Основна цел на програмата е стимулиране на здравословния начин на живот сред подрастващите, развиване на личностни и социалните им умения и формиране на здравна култура, която да стане основа и източник на здравословен начин на живот и предпоставка за ефективна профилактика на рисковото поведение сред юношите, в това число и употребата на наркотични вещества.

„Здравейко“ акцентира върху компонентите на здравословния начин на живот, включващи дневен режим, лична хигиена, здравословно хранене, спорт и туризъм, двигателна култура, запознаване с рисковете от различни зависимости – компютърни игри, телевизия, употреба на алкохол, цигари, наркотични вещества.

Проблемът за здравното възпитание на децата е първостепенен и обучението в здравословен начин на живот се третира като една от основните образователни цели. Здравото на човека и в частност на детето включва три основни компонента, които са неотделими един от друг. Това е физическото здраве, което позволява на детето да играе и да се храни пълноценно; психическо здраве, благодарение на което детето може да мисли, изразява емоциите си и да развива своята личност; социално здраве, което е възможно единствено при общуване с други хора.

Това са и трите основни компонента, заложили в основата на превантивна програма „Здравейко“:

- Здравословно хранене и лична хигиена – първи модул „Здравейко – ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“;
- Спорт и двигателна култура - втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“;
- Емоционална интелигентност и социално здраве - трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“.

Програмата се осъществява в училищна среда, под формата на игри и чрез интерактивни методи и техники, съобразени с целевата група - отборни игри, игри със състезателна и познавателна цел, игри за доверие, екипност, толерантност, креативност и др.

Първи модул – „ЗДРАВЕЙКО – ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“:

Базисен модул, даващ информация на учениците относно полезните и вредни храни и вещества, здравословния дневен режим и вредните навици.

Втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“:

Модулът се провежда по време на следобедните занимални за ученици от 1 до 4 клас във физкултурния салон на учебното заведение, с активното участие на доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества и младежи от спортните клубове в гр. Габрово. „Здравейко спортува“ включва спортни и състезателни игри, с информация за различните спортове и ползата от физическа активност на децата.

Трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“:

Модул, насочен към психичното здраве на децата, емоционалната интелигентност и социалните умения, важноста на позитивното общуване и изграждането на здравословни взаимоотношения с възрастни и връстници. Обръща се внимание на способността на децата да разпознават чувствата и емоциите си, да се справят с негативните си преживявания и общуват с останалите по сигурен и безопасен за самите тях начин.

През 2019 г. са проведени 70 обучения по програма „Здравейко“, в които са се включили 1 196 ученици от 1-ви до 4-ти клас, като част от тях са присъствали на повече от един обучителни тренинги.

Училище	№	Дата	Тема	Клас	Брой ученици
ОУ „Ран Босилек“	1.	11.01.2019 г.	Здравейко - 1	3 ^В	15
	2.	22.01.2019 г.	Здравейко - 2	4 ^Б	9
	3.	23.01.2019 г.	Здравейко - 2	4 ^А	9
	4.	29.01.2019 г.	Здравейко - 2	2 ^А	7
	5.	05.03.2019 г.	Здравейко - 2	3 ^В	18
	6.	09.04.2019 г.	Здравейко - 3	4 ^Б	6
	7.	12.04.2019 г.	Здравейко - 3	4 ^А	7
	8.	23.04.2019 г.	Здравейко - 3	2 ^А	13
					Общо: 84
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1.	08.01.2019	Здравейко - 1	2 ^Б	15
	2.	08.01.2019	Здравейко - 1	2 ^А	9
	3.	10.01.2019	Здравейко - 1	3 ^Г	15
	4.	11.01.2019	Здравейко - 1	3 ^В	26
	5.	14.01.2019	Здравейко - 1	2 ^В	12
	6.	15.01.2019	Здравейко - 1	4 ^Б и 4 ^В	22
	7.	18.01.2019	Здравейко - 1	1 ^Д	18
	8.	18.01.2019	Здравейко - 1	3 ^Б	12
	9.	21.01.2019	Здравейко - 1	1 ^В	22
	10.	21.01.2019	Здравейко - 2	2 ^В	16
	11.	24.01.2019	Здравейко - 1	1 ^Б	11
	12.	30.01.2019	Здравейко - 1	2 ^Г	21
	13.	30.01.2019	Здравейко - 1	3 ^А	13
	14.	06.02.2019	Здравейко - 1	1 ^А	18

	15.	08.02.2019	Здравейко - 2	2 ^Г	18
	16.	08.02.2019	Здравейко - 2	3 ^В и 3 ^Г	20
	17.	18.02.2019	Здравейко - 2	1 ^Д	20
	18.	19.02.2019	Здравейко - 2	4 ^В и 4 ^В	16
	19.	20.02.2019	Здравейко - 1	4 ^В и 4 ^Г	19
	20.	21.02.2019	Здравейко - 2	1 ^Г	16
	21.	21.02.2019	Здравейко - 2	4 ^А и 4 ^В	10
	22.	28.02.2019	Здравейко - 2	4 ^В и 4 ^Г	17
	23.	01.03.2019	Здравейко - 2	1 ^А	18
	24.	06.03.2019	Здравейко - 3	1 ^В	19
	25.	06.03.2019	Здравейко - 2	2 ^А	10
	26.	12.03.2019	Здравейко - 3	2 ^В	17
	27.	12.03.2019	Здравейко - 3	2 ^А	12
	28.	18.03.2019	Здравейко - 3	1 ^Д	20
	29.	18.03.2019	Здравейко - 2	3 ^А	16
	30.	19.03.2019	Здравейко - 3	4 ^В и 4 ^В	21
	31.	20.03.2019	Здравейко - 3	1 ^В	23
	32.	20.03.2019	Здравейко - 3	3 ^А	20
	33.	28.03.2019	Здравейко - 2	2 ^В	17
	34.	28.03.2019	Здравейко - 3	3 ^В	18
	35.	29.03.2019	Здравейко - 3	1 ^А	19
	36.	29.03.2019	Здравейко - 3	3 ^Г	12
	37.	12.04.2019	Здравейко - 3	2 ^Г	21
					Общо: 629
ОУ „Иван Вазов“	1.	26.02.2019	Здравейко - 2	3 ^А	16
	2.	26.02.2019	Здравейко - 2	4 ^А	19
	3.	12.03.2019	Здравейко - 2	1	16
	4.	19.03.2019	Здравейко - 2	2	20
	5.	07.05.2019	Здравейко - 3	1	16
	6.	14.05.2019	Здравейко - 3	2	18
					Общо: 105
СУ „Отец Паисий“	1.	09.01.2019	Здравейко - 1	2	25
	2.	09.01.2019	Здравейко - 1	2	21
	3.	15.01.2019	Здравейко - 1	4	14
	4.	16.01.2019	Здравейко - 3	2	46
	5.	24.01.2019	Здравейко - 1	4	15
	6.	24.01.2019	Здравейко - 2	2	22
	7.	25.01.2019	Здравейко - 1	3	22
	8.	25.01.2019	Здравейко - 2	2	20
	9.	08.02.2019	Здравейко - 3	3	18
	10.	22.02.2019	Здравейко - 1	1 ^А	14
	11.	22.02.2019	Здравейко - 2	3 ^В	18
	12.	25.02.2019	Здравейко - 3	3 ^А	21
	13.	25.02.2019	Здравейко - 1	1 ^В	19
	14.	08.03.2019	Здравейко - 2	1	19
	15.	08.03.2019	Здравейко - 2	4	17

	16.	22.03.2019	Здравейко - 2	1	15
	17.	22.03.2019	Здравейко - 2	4	16
	18.	26.03.2019	Здравейко - 2	3 ^Б	18
	19.	26.03.2019	Здравейко - 2	1 ^Б	18
					Общо: 378
				общо	1 196

Оценка на ефективността:

Оценка на ефективността се извършва въз основа на обратни връзки от участниците и учителите, вербална комуникация между участниците и специалистите, реализиращи програмата, като и на увеличаващите се с всяка изминала година покани от училищата към екипа на ОБСНВ/ПИЦ за провеждане на обучения по програма „Здравейко“.

Постигнати резултати:

- Повишена информираност на целевата група за здравословните навици, отговорността към личната хигиена и здравословния дневен режим, съобразено с възрастта им;
- Формирани умения и нагласи за здравословен начин на живот, в т.ч. двигателна култура, емоционална интелигентност и социално здраве;
- Развити умения за пълноценно общуване с родители и връстници, разпознаване и изразяване на емоции, изграждане на доверие и толерантност, отстояване на собствено мнение и решаване на конфликтни ситуации;
- Повишаване на капацитета на доброволците от МСНВ, чрез включването им като лидери-помощник обучители;

1.1.4. НАЦИОНАЛНИ ПРЕВАНТИВНИ ПРОГРАМИ

Габрово е един от градовете в България, където през учебната 2019/2020 година Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово стартират пилотното изпълнение на две Национални програми за превенция употребата на психоактивни вещества. В ОУ „Неофит Рилски“ е въведена превантивна програма „Кодово име „Живот“, насочена към ученици 5-7 клас, а в ППТ „Пенчо Семов“ – превантивна програма „От връстници за връстници“, обхващаща учениците от 8 до 11 клас. Основна цел на превантивните програми е предотвратяване употребата на психоактивни вещества и утвърждаване на здравословен начин на живот сред подрастващите.

В рамките на превантивна програма „От връстници за връстници“ през месеците ноември и декември 2019 г. в ППТ „Пенчо Семов“ са проведени информационни срещи с учениците от деветите и десетите класове. Основна цел на срещите бе запознаване с националната програма за превенция употребата на наркотични вещества и набиране на доброволчески екип от ученици, който в последствие да бъде обучен за работа по подхода „връстници обучават връстници“.

И двете програми използват предимно интерактивни методи и подходи и са насочени към развиване на социални и личностни умения и формиране на нагласи за живот, свободен от зависимости.

В Националните превантивни програми, освен обучения на ученици, са предвидени и информационни срещи с родители и учители, което е предпоставка за тяхната ефективност и възможност за обхващане на всички заинтересовани страни в процеса на превенция на рисковото поведение на учениците.

1.1.5. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО ИЗВЪН ЧАС“

През месец април Общински съвет по наркотични вещества реализира за трета поредна година превантивна програма „Заедно извън час“.

Програмата е насочена към ученици от 8-ми до 11-ти клас на габровските училища, като отделните инициативи се провеждат в неучебни дни. Желаетелите да участват младежи се записват предварително за отделните активности.

Основна цел на програмата: Профилактика на рисковото поведение сред младежите и промотиране на здравословния начин на живот чрез спорт, изкуства и неформално образование.

Специфични цели:

- Повишаване на информираността сред младите хора относно здравословния начин на живот;
- Повишаване на мотивацията на участниците за активна и системна грижа за здравето чрез спорт, здравословно хранене и положителни емоции;
- Повишаване на социалната култура на участниците чрез неформално образование, интерактивен тренинг за личностно развитие, ориентиране в личните интереси и активизиране на индивидуалните ресурси на личността на участниците;
- Развиване на личностни и социални умения за себеизява, работа в екип, комуникация, толерантност, съпричастност и ефективно общуване;
- Повишаване на гражданската активност сред младежите чрез активно включване в общност;
- Осмисляне на свободното време на младите хора, с цел профилактика на рисковото поведение;
- Повишаване на капацитета на групата от доброволци, членуващи в МСНВ, като междинна целева група, прилагаща на практика методите по подхода „връстници обучават връстници“, чрез който близката възраст, общите интереси и сходни нагласи на младежите могат да се моделират и променят, влияейки се един от друг, следвайки добрия пример;
- Привличане на нови доброволци и съмишленици за дейности, насочени към превенция на рисковото поведение сред подрастващите.

През 2019 година програма „Заедно извън час“ включи различни събития със състезателен и опознавателен елемент. В 5 поредни дни, между 1 и 5 април, 130 младежи станаха част от инициативата на Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово, като се включиха в 5 вълнуващи събития, изпълнени с много адреналин, емоции, настроение, приятни запознанства и нови знания.

„Шпионски игри“, „Мистериите на Робърт Лангдън“ и „Тайните на Габрово“ предизвикаха участниците да бъдат бързи и съобразителни и да се впуснат в решаването на логически задачи и разкриването на загадки, чиито отговори криеха интересни факти от историята на нашия град.

„Трасе на Индиана Джоунс“ и „Приатели на армията“ събудиха приключенския дух и авантюризма на всички младежи, които се включиха. Дадоха им възможност да придобият нови умения в стрелба с лък и въздушна пушка, катерене и ходене по въже, да се запознаят с целите, мисията и задачите на българската армия, както и с основните положения при строевата и физическа войскова подготовка.

А „Сътвори и изживей своята приказка“ бе приятно преживяване за младите хора, които се интересуват от театър и изкуство. Самите участници създаваха сценарии по важни за тях

житейски ситуации и проблеми, които след това пресъздаваха чрез етюди и скичове, под ръководството на актьора и режисьор Светослав Славчев.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността е осъществена посредством неформални вербални и индивидуални писмени обратни връзки, попълнени от участниците в края на инициативите.

Въз основа на получените обратни връзки от младежите, може да се направи извода, че такъв тип дейности са изключително атрактивни и полезни за участниците и дават възможност на специалистите от ОБСНВ/ПИЦ, чрез неформално обучение и общуване, да постигат целите, свързани с популяризиране на здравословния начин на живот сред подрастващите.

През 2020 г., инициативата „Заедно извън час“ ще продължи да се осъществява от ОБСНВ и ПИЦ, с активното съдействие на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества.

1.1.6. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ПРИЕМИ МЕ НА СЕЛО“

През 2019 г. успешно приключи седмото издание на инициативата на Община Габрово „Приеми ме на село“.

Дългосрочна цел: Превенция на рисковото поведение на децата и младежите, чрез формиране на адекватна ценностна система, усвояване на знания, развиване на емоционална интелигентност и социални умения.

Специфични цели:

- Придобиване и развиване на социални умения у участниците, свързани с общуване с връстници и с възрастни хора, работа в екип, вземане на решения и поемане на отговорности;
- Формиране на адекватна ценностна система и устойчиви личностни качества на децата и младите хора;
- Популяризиране на здравословния начин на живот;
- Насърчаване на общуването, подпомагане опознаването между поколенията и стимулиране на толерантност, разбирателство, взаимодействие и диалог между тях;
- Възпитание на младите хора в труд и уважение към труда;
- Опознаване, съхраняване и популяризиране на българското живо културно наследство - традиции, обичаи, фолклор, занаяти и ценности, чрез предаване на знания и опит от възрастното на младото поколение, в автентична за българската култура среда;
- Заостряне на общественото внимание към демографските проблеми, свързани с обезлюдяване на селските райони;
- Съхраняване и предаване на традициите, ценностите и обичаите, характерни за българското село, чрез включване на млади хора в дейности, свързани с проучване на терен и документиране на местни традиции и обичаи; усвояване на занаяти и пресъздаване на местни фолклорни обичаи;
- Привличане на повече млади хора към целите и идеите на доброволчеството и създаване на възможност за алтернативни дейности на младите хора и оползотворяване на свободното им време;
- Създаване на адекватни на местните условия форми и модели за запазване и оживяване на културно наследство, основани на доброволно участие и партньорство между млади хора и възрастни жители на селата.

Дейностите, които се реализират в рамките на „Приеми ме на село“, са в няколко основни направления:

- Кулинарно наследство;
- Фолклорни традиции;
- Традиционни занаяти;
- Селски бит.

През 2019 г. в „Приеми ме на село“ се включиха пет габровски села с четири групи участници. 52 деца и младежи от страната и чужбина имаха възможността да станат „внучета назаем“ при „баба и дядо под наем“.

През 2019 г. инициативата „Приеми ме на село“ се осъществи под формата на:

- Дневни лагери „Приеми ме на село“;
- Академия „Приеми ме на село“ за младежи над 15 години.

Дневни лагери „Приеми ме на село“

Дневен лагер „Приеми ме на село“ се осъществява се в рамките на 5 дена, от понеделник до петък и в него могат да се включат деца на възраст 9-14 г. от Габрово.

През 2019 г. се проведеха три дневни лагера, в които се включиха общо 34 деца:

- Дневен лагер „Приеми ме на село“ - с. Враниловци и с. Армените се проведе от 08 до 12 юли 2019 г. В него се включиха 10 деца от гр. Габрово.
- Дневен лагер „Приеми ме на село“ - с. Райновци се проведе от 08 до 12 август 2019 г. В него се включиха 8 деца от гр. Габрово и 2 деца от Испания.
- Дневен лагер „Приеми ме на село“ - с. Новаковци се проведе от 05 до 09 август 2019 г. В него се включиха 14 деца от гр. Габрово.

Академия „Приеми ме на село“ за младежи над 15 г.

През 2018 г. Община Габрово организира за първа година Академия „Приеми ме на село“. Успешното осъществяване на инициативата е повод през 2019 г. да бъде организирана за втори път Академия „Приеми ме на село“, като участници са млади хора на възраст между 15 и 29 г. от цялата страна, както и живеещи в чужбина български младежи.

В рамките на Академията „приемните внучета“ са активни участници в работилници по трите направления на инициативата – Кулинарно наследство, Фолклорни традиции, Традиционни занаяти, правят теренни проучвания, свързани с културното наследство, дискутират и търсят нови форми и методи за популяризиране на българските традиции сред младите хора.

През 2019 г. Академия „Приеми ме на село“ се осъществи в периода 09 – 15 септември в село Съботковци, община Габрово. В нея се включиха общо 18 младежи от Габрово, Казанлък, София, Стара Загора, Кърджали, Варна, Тетевен, Атина/Гърция.

В рамките на Академия „Приеми ме на село“ 2019 се реализираха следните дейности:

- „Урок по родолюбие“ - за първи път в „Приеми ме на село“ бе включена темата „българска история“. По покана на Община Габрово, млади хора от Сдружение „Българска история“ предадоха на участниците своите вдъхновяващи „Уроци по родолюбие“ - видеоматериали и викторина с въпроси от българската история;
- „Урок по риболов“ - за първи път в „Приеми ме на село“ бяха включени и уроци по риболов на рибарника в село Кметовци. И то с въдици, които сами си изработиха младежите в Академията;
- „Символика на българските обичаи и традиции“ – организирана бе лекция на доц. д-р Ангел Гоев за вярванията, обредите и символиките, свързани с българския бит и традиции;

- Уроци по народни танци с Лъчезар Захариев;
- Възстановка на обичая „Седянка“, с участието на читалището в село Съботковци;
- Запознаване с традиционните български занаяти - в РЕМО „Етъра“, под ръководството на майсторите, младежите имаха възможността да опитат занаят в автентичните работилнички по дърворезба, гърнчарство, иконопис, изработка на музикални инструменти, гайтанджийство, мутафчийство, плъстене;
- С подкрепата на възрастните хора в село Съботковци, участниците в Академия „Приеми ме на село“ направиха домашна лютеница, кисели краставички, браха грозде, запознаха се процеса на производство на домашни млечни продукти от крави и овце.

Младежи от проект „Околобългарско“ присъстваха по време на провеждането на Академия „Приеми ме на село“ и заснеха видеоматериал за инициативата, с който монтираха 17-минутен филм.

Инициативата „Приеми ме на село“ бе представена и на изложението „Национални дни за учене през целия живот“ в град Велико Търново. Националните дни за учене през целия живот се осъществяват по проект „Националните координатори в изпълнение на Европейската програма за учене на възрастни“, финансиран с подкрепата на Програмата на Европейския съюз в областта на образованието, обучението, младежта и спорта „Еразъм +“.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността на инициативата „Приеми ме на село“ се прави на базата на:

- Получени обратни връзки от децата и младежите – участници;
- Получени обратни връзки от родители на деца – участници;
- Увеличаващият се с всяка година брой на желаещите за участие деца и младежи;
- Продължаващите срещи и контакти между участниците и след приключване на инициативата.

Резултатите от оценката показват голяма популярност и желание за участие от страна на деца, младежи и техните родители в инициативата; удовлетворение от реализираните дейности; създаване на трайни контакти и приятелства; емоционално израстване и усвояване на нови знания и умения от участниците.

Все по-малко села от община Габрово обаче, проявяват интерес и желание за включване в „Приеми ме на село“, което реално застрашава бъдещото осъществяване на инициативата.

1.2. ПРОЕКТИ, КАМПАНИИ И ИНИЦИАТИВИ

1.2.1. ПРЕВАНТИВНА КАМПАНИЯ ПО ПОВОД 26 ЮНИ

По повод 26 юни - Международен ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотици, Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово организираха следните инициативи:

➤ **Фотоконкурс „Няма нищо по-хубаво от...“ за младежи на възраст 14-19 години**

В конкурса се включиха 11 младежи, а победителите бяха определени от броя харесвания получени на снимките, публикувани на Фейсбук страницата на „Доброволци срещу дрогата“. На първо място се класира Марина Стоянова на 14 г. от СУ „Отец Паисий“, на второ място Кристина Одони на 15 г. от НГП „Тревненска школа“ и на трето място Александра Иванова на 15 г. от Национална Априловска гимназия.

➤ **„Здраве за правосъдието. Правосъдие за здравето“**

„Здраве за правосъдието. Правосъдие за здравето“ бе мотото за 2019 г. на Международния ден за борба със злоупотребата с наркотици, обявено от ООН. По този повод Общински съвет по наркотични вещества организира посещение на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества в Областната дирекция на МВР - Габрово, където служители от сектор „Пътна полиция“, сектор „Криминална полиция“ и Научно-техническа лаборатория представиха работата на полицията по линия на „противодействие на престъпленията, свързани с наркотични вещества“. На младежите беше представен кратък образователни филм относно видовете наркотични вещества и тяхното въздействие върху организма. Проведе се демонстрация на някои от средствата и начините за доказване употребата на наркотици. При последвалата дискусия, участниците изразиха своите възгледи относно справяне с проблема „наркомания“.

➤ **Доброволците на Младежки съвет по наркотични вещества влязоха в ролята на репортери.** Те направиха кратки интервюта посветени на Международния ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотици със свои връстници, приятели и учители.

1.2.2. БЛАГОТВОРИТЕЛНА КАМПАНИЯ „КОЛЕДНИ ВНУЧЕТА“

Общинският съвет по наркотични вещества към Община Габрово, съвместно с доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества, осъществиха за поредна година благотворителна кампания „Коледни внучета“, насочена към подкрепа на възрастни хора в община Габрово.

Основна цел на кампанията е формиране на адекватна ценностна система у младите хора, чрез общуване, помощ и подкрепа на социално-уязвими групи.

На 04 декември 2019 г., в зала „Възраждане“ доброволците към Младежки съвет по наркотични вещества, съвместно с Община Габрово, организираха и реализираха благотворителен концерт „Ангелски сърца 2“, в подкрепа на инициативата „Коледни внучета“. Кампанията бе подкрепена и с благотворителен базар с участието на ПГТ „Пенчо Семов“, ОУ „Неофит Рилски“, СУ „Райчо Каролов“ и НЧ „Светлина – 1927“, с. Жълтеш.

С помощта на събраните средства младежите посетиха част от крайните квартали кв. Нова махала, кв. Шумели, кв. Ябълка, кв. Водици, с. Чарково, кв. Недевци, кв. Лютаци. За възрастните им жители доброволците бяха подготвили коледни сладки, картички, сувенири, баница с коледни късмети.

1.2.3. ИНИЦИАТИВА „ОБМЕН НА ДРЕХИ“

Инициативата „Обмен на дрехи“ бе по идея на младите хора и се организира на 19 и 20 април 2019 г. от Ученическите съвети и доброволците на МСНВ. През двата дни на кампанията всеки желаещ можеше да донесе свои ненужни дрехи и да си вземе други дарени дрехи. В инициативата се включиха и младите таланти Стилиана Цанева, Станимир Петков – STNMR, Веселин Веселинов, Иван-Александър Александров, Иван Иванов и Захари Златев, които се погрижиха за музикалното оформление на пл. „Възраждане“.

2. Участие на Общински съвет по наркотични вещества, Превантивно-информационен център и Младежки съвет по наркотични вещества в съвместни инициативи с други организации

2.1. Проект „Извън мрежата на матрицата“

Проект „Извън мрежата на матрицата“ се реализира в партньорство между Общински съвет по наркотични вещества и Рекламна къща „Елмазови“ – Габрово. Инициативата включи две основни събития:

- На 16.01.2019 г., от 15.30 часа в зала Възраждане бе представена постановката „Спасителят“, която показва нелеката история на едно момиче на 18 години, попаднало в капана на дрогата. Зрители бяха ученици 7-12 клас от всички габровски училища.
- На 18.01.2019 г. доброволци на Младежки съвет по наркотични вещества, деца и младежи от спортен клуб „Некст“ и ученици СУ „Отец Паисий“ взеха участие в един различен учебен ден, в който „преподаватели“ на участниците бяха хора, постигнали мечтите – едни от тях след трудна борба със зависимостта си към наркотични вещества, а други – с упорита работа и вяра в успеха.

В „учебната програма“ бяха включени:

- „Час по история“, в който младежите се срещнаха със Светла Иванова и разкажат ѝ за капана на наркотиците и борбата да бъдеш отново свободен.
- „Час по химия“, в който Живко Стоилов – психолог и магистър по биология, говори с младежите за химичните реакции в организма и хормоните на щастието, които всеки може да намери в себе си.
- В часа по физическо възпитание и спорт габровската хандбална легенда Росица Бакърдживева разкри на децата и младежите предимствата и възможностите, които спорът дава за развитието на човека и неговият характер.
- В часа по „Човек и общество“ специален гост на събитието бе известния актьор Ивайло Захариев, който разказа от първо лице как употребата на „безвредната“ марихуана всъщност може да попречи на един млад човек да постигне мечтите си.
- „Човек и природа“, в който лекторът от Национален парк "Централен Балкан" Радостина Пръвчева показва на участниците какви прекрасни възможности за спорт и туризъм предлага планината.
- Специалистите по екстремно-емоционални спортове от AxSPORT разкриха на младите хора различни възможности за доставяне на нужната доза адреналин и удоволствие чрез екстремни спортове и български народни танци.

2.2. Кампания „Габрово срещу наркотиците“

В периода 5-7.11.2019 г. ОД на МВР – Габрово, с подкрепата на Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово и Регионално управление на образованието - Габрово, организираха и реализираха кампания „Габрово срещу наркотиците“, част от националната инициатива „Заедно срещу наркотиците“.

В рамките на кампанията, в Габрово гостува инспектор Петю Петков от сектор „Наркотици“ при СДВР – София, който проведе срещи с ученици от 8-12 клас на габровските училища.

В рамките на кампанията, инспектор Петю се срещна и със специалисти, работещи в сферата на зависимостите, които бяха запознати с най-често срещаните наркотични вещества на българския пазар.

За съжаление, организираната публична среща с родители бе слабо посетена и бе пропуснат шанса те да чуят от професионалист в сферата какво се случва сред техните деца по отношение на наркотиците.

2.3. Обучения на деца и младежи от село Поповци, община Габрово

В три поредни дни през месец август екипът на Общински съвет по наркотични вещества бе гост на НЧ „Дядо Стойно-1927“ в село Поповци, където проведе тренинги за превенция на рисковото поведение. Обученията бяха организирани за участниците в „Детско лято 2019“ на тема „Стимулиране здравословния начин на живот и превенция на рисковото поведение – употреба на цигари, алкохол и наркотици, зависимости от интернет“.

По време на заниманията бяха засегнати теми, които вълнуват младите хора - рисковете и последиците, които носи употребата на наркотични вещества и злоупотребата с интернет, важността на уменията за асертивно поведение, работа в екип, разбиране и приемане на другите, полагане на грижи за здравето.

2.4. Инициатива „Здравословно и безопасно лято“

На 7 юни 2019 година, за втори път в Габрово се проведе инициативата „Здравословно и безопасно лято“, реализираща се по идея на Съвета на децата към ДАЗД, с подкрепата на Община Габрово.

Общински съвет по наркотични вещества се включи в инициативата „Здравословно и безопасно лято“, като доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества организираха и проведоха играта „Лов на съкровища“. По пътя към победата отборите бяха изправени пред въпросите и предизвикателствата на МСНВ, свързани със здравословния начин на живот, а най-бързите спечелиха награди.

2.5. Инициатива „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“

На 07 юни 2019 г., в парк „Маркотей“ Областна дирекция на МВР – Габрово, Община Габрово, Областна администрация Габрово и Регионално управление на образованието, проведоха атрактивно детско състезание под надслов „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“. В организацията на мероприятиято основно участие взеха доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества - град Габрово. Младежите от МСНВ бяха координатори на отборите и ги напътстваха по време на надпреварата.

ОБСНВ и ПИЦ подготвиха и кръстословица за участниците, в която да проверят техните знания, свързани с рисковете от употреба на цигари, алкохол и незаконни наркотици. Състезанието бе заключителен етап на дейностите по Националната програма „Работата на полицията в училищата“, в рамките на която децата от област Габрово усвояват модели на безопасно поведение и се приучават да уважават реда и законите, както и да спазват нормите на общоприетото социално поведение.

2.6. Инициатива „Животът е с предимство“

Общински съвет по наркотични вещества – Габрово и доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества се включиха активно в инициативата „Животът е с предимство“, която се проведе на 20 септември на площад Възраждане. Събитието бе организирано от Областна администрация – Габрово и Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“ по повод Европейския ден без загинали на пътя.

Специалистите от ОБСНВ и доброволците подготвиха интересни предизвикателства, чиято основна цел бе повишаване на личната отговорност, която всеки от нас носи на пътя и опасностите, криещи шофирането под въздействие на алкохол и други наркотични вещества. Всички младежи участвали в зоната на Общински съвет по наркотични вещества, имаха възможността да научат повече за рисковете при шофиране в нетрезво състояние и цялостните негативни последици, които има употребата на психоактивните вещества.

2.7. „Летни мотивационни лагери 2019“

На 10 август 2019 г. доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества се включиха в „Летни мотивационни лагери 2019“, организирани от Сдружение „Обсерватория за идеи -Д2“ в с. Прахали. ОБСНВ и ПИЦ към Община Габрово осигуриха материалите, а младежите със своя труд облагородиха детската площадка в селото. Съоръженията бяха почистени и боядисани, окосено и почистено бе и пространството около тях.

2.8. Инициатива по повод 1 юни - Ден на детето

По повод 1-ви юни, за децата на Габрово бе проведена демонстрация на противопожарна и спасителна техника и полицейски техники за задържане и обезвреждане на нарушител. Доброволците на Младежки съвет по наркотични вещества се включиха в детския празник със своя зона, в която организираха много забавления за малките габровци с играта „Не се сърди човече“.

2.9. Благотворителна кампания за изграждане на паметник на Керката

Общински съвет по наркотични вещества и доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества, съвместно с Център за обществена подкрепа при SOS Детски селища България подкрепиха каузата за изграждането на бронзова скулптурна композиция на известния габровски зевзек и композитор на фанфарна музика – Александър Керков. С изработени от деца и младежи предмети за украса на дома в Арт работилницата на Центъра, бе организиран благотворителен базар. Събраните средства от благотворителната кампания бяха дарени на Женско благотворително дружество „Майчина грижа“.

IV. ИЗГРАЖДАНЕ НА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ЕКИПИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКОВОТО ПОВЕДЕНИЕ СРЕД ДЕЦАТА И МЛАДЕЖИТЕ

1. ОБУЧЕНИЕ НА ПЕДАГОГОЧЕСКИТЕ СЪВЕТНИЦИ И УЧИЛИЩНИ ПСИХОЛОЗИ

На 14 и 15 март 2019 г. Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово организира двудневен обучителен семинар за психолози и педагогически съветници от габровските училища на тема „Принципи на психо-социалната работа с младежи, които употребяват психоактивни вещества. Иновативни техники и подходи“.

Водец на обучението бе Валентина Маринова - магистър по психология, психотерапевт и учител по системна фамилна и арт психотерапия, доктор по педагогика, автор на публикации в сферата на психичното здраве и превенцията, социалното, обществено и семейно здраве.

Обучителният семинар постави основите на разбирането, че контекстът е по-важен за устойчива промяна на деструктивното поведение, отколкото ангажирането на професионалистите само с децата и младежите, които употребяват ПАВ.

Разгледан бе и европейският опит в сферата на универсалната, селективната и индикативна превенция, видовете вещества и признаците за тяхната употреба.

Чрез работата по казуси се даде възможност на участниците да правят хипотези и обменят идеи как може да се подходи при деца и младежи, които употребяват ПАВ, чрез прилагане на системният подход, ориентиран към семейството. Защото само работата с деца и младежи не е достатъчна, за да се постигне устойчива промяна и прекратяване на употребата.

2. ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ СЪВЕТИ ОТ УЧИЛИЩАТА

През месец февруари 2019 г. екипът на Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово проведе обучения за превенция на зависимости на ученическите съвети от четири габровски училища. Тренингите имаха за цел да предоставят на учениците достоверни знания за психоактивните вещества, както и да се обсъдят причините и последиците от различни рискови поведения на младите хора.

Злоупотреба с алкохол и цигари, употреба на нелегални наркотици, прекомерно използване на социалните мрежи, зависимост към компютърни игри – какво кара учениците да търсят начини за бягство от реалността, обсъждаха участниците през четирите дни на обучителните семинари. И още по-важния въпрос – какви алтернативи биха откъснали младежите от дейности, застрашаващи тяхното физическо и психическо здраве и нарушаващи нормалния им социален живот.

По време на тренингите бе обсъдена и важната роля на представителите на ученическите съвети, като партньори на ОБСНВ и ПИЦ - Габрово в осъществяването на различни превантивни дейности за ограничаване на проблема с употребата на психоактивни вещества. И как всеки един от тях би могъл да помогне на свой приятел, който е попаднал в мрежата на наркотиците.

В обученията се включиха се общо 72 ученици от СУ „Отец Паисий“, ПТГ „Д-р Никола Василиади“, ПТГ „Пенчо Семов“ и Национална Априловска гимназия.

3. ОБУЧЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ ПО НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА - ГАБРОВО

На 28 и 29.11.2019 г. Общинският съвет по наркотични вещества към Община Габрово организира двудневен обучителен семинар за членовете на Общинските съвети по наркотични вещества към Общините Габрово и Велико Търново.

Програмата на обучителния семинар включва:

- Обсъждане на предложените от Министерство на здравеопазването промени в ЗКНВП;
- Разглеждане и обсъждане на Националната стратегия за борба с наркотиците 2019-2023 г.;
- Запознаване с новите психоактивни вещества на българския пазар и съвременните методи за превенция на търсенето и предлагането на наркотични вещества;
- Обсъждане на възможности за повишаване ефективността на работата на Общинските съвети по наркотични вещества, като органи за осъществяване на националната и местна политика в областта на злоупотребата с наркотици;
- Представяне на добри практики от дейността на ОБСНВ – Габрово и ОБСНВ – Велико Търново.

V. УЧАСТИЕ НА СПЕЦИАЛИСТИ ОТ ОБСНВ И ПИЦ В ОБУЧЕНИЯ, СЕМИНАРИ, КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ, СВЪРЗАНИ С ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ.

1. ОБУЧЕНИЯ И СЕМИНАРИ:

1.1. Обучителни семинари за прилагане на националните програми за универсална превенция

През 2019 г. екипът на ОБСНВ/ПИЦ премина през серия обучителни семинари за прилагане на националните програми за универсална превенция на употребата на психоактивни вещества.

Обученията бяха организирани от Министерство на здравеопазването и Национален център по наркомании.

Във 12 областни градове в страната през учебната 2019/2020 г. стартира пилотното въвеждане на националните програми. Габрово е един от градовете, в който ОБСНВ и ПИЦ започват работа и по двете национални програми. В ОУ „Неофит Рилски“ е въведена превантивна програма „Кодово име „Живот“, насочена към ученици 5-7 клас, а в ПГТ „Пенчо Семов“ – превантивна програма „От връстници за връстници“, обхващаща учениците от 8 до 11 клас.

1.2. Обучителен семинар „Работа с деца и младежи в областта на зависимостите“

На 18-19 април 2019 г. представител на ОБСНВ/ПИЦ взе участие в обучение на тема „Работа с деца и младежи в областта на зависимостите“. Обучителния семинар се организира от Национален център по наркомании, в рамките на 16 учебни часа и бе насочен към представяне и усвояване на съвременни практики и подходи за оценка на риска и осъществяване на индикативна превенция.

Обучител бе Федон Калотеракис – президент на Европейската федерация на терапевтичните общности, вицепрезидент на Световната федерация на терапевтичните общности и вицепрезидент на КЕТЕА, Гърция.

Основните теми, включени в семинара, бяха свързани видовете зависимости, работа с деца, младежи и техните семейства в ситуации, свързани със злоупотреба с наркотични вещества.

Представени бяха и 9-те основни принципа за лечение на зависимости, приети от ООН.

Особен акцент бе обърнат на канабиса, като най-масово употребяваното наркотично вещество. Разгледани бяха разликите между пушенето на марихуана и употребата ѝ за медицински цели.

В рамките на обучителния семинар се проведеха и практически упражнения за консултиране на тийнейджъри и родители по проблеми, свързани с употреба и злоупотреба с наркотични вещества.

1.3. Международен обучителен семинар „Съвременна профилактика на рисковото поведение на юношите в училищна среда. Работа с родители и семейство“

От 30.10.2019 г. до 02.11.2019 г. в град Долна баня се проведе Международен семинар на тема „Съвременна профилактика на рисковото поведение на юношите в училищна среда. Работа с родители и семейство“, организиран и финансиран от Фондация „Стефан Батори“ – Полша. Обучението бе насочено към психолози, педагогически съветници и специалисти, работещи в сферата на превенция на рисковото поведение сред подрастващите.

Благодарение на дългогодишните партньорски отношения между Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово и Фондация „Стефан Батори“, в обучението бе дадена възможност за участие освен на представител на ОБСНВ/ПИЦ, и на трима представители на училищата в община Габрово.

Предвид стартирането в Габрово на две Национални програми за универсална превенция употребата на наркотични вещества в ОУ „Неофит Рилски“ и ПГТ „Пенчо Семов“ и заложената в програмите работа с родители, Общински съвет по наркотични вещества покани за участие в обучението г-жа Петя Тошкова – педагогически съветник в ОУ „Неофит Рилски“ и г-жа Поля Помакова – педагогически съветник в ПГТ „Пенчо Семов“, които ще подпомагат дейността на

екипа на ОБСНВ/ПИЦ – Габрово при реализирането на Националните програми. В обучението се включи и г-жа Ваня Димитрова – психолог в СУ „Отец Паисий“.

Обучението в Долна баня бе водено от консултантите към Фондация „Стефан Батори“ – Полша - Анджей Майхер и Анна Швед.

2. КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ

2.1. XIII Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества – София

Представители на ОБСНВ/ПИЦ взеха участие в XIII Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, която се проведе от 18 до 20 ноември в гр. София. Организатори на конференцията бяха Секретариатът на Националния съвет по наркотични вещества и Националният център по общественото здраве и анализи. През 2019 г. Националният център по наркомании се вля в структурата на НЦОЗА.

По време на конференцията бяха представени добри практики от дейността на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната. Обсъди се и въвеждането на Националните превантивни програми в 12 областни града в страната.

Организирано бе и обучение за новопостъпили служители в Превантивно-информационните центрове, в което взе участие и представител на ПИЦ – Габрово.

2.2. Работни срещи с психолози и педагогически съветници от училищата в Габрово

От края на 2019 г., всеки първи петък от месеца, от 15.00 часа, в офиса на Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово се провеждат работни срещи на екипа на ОБСНВ/ПИЦ с педагогическите съветници и психолози от габровските училища.

Целта на работните срещи е да се представят и координират дейностите на ОБСНВ/ПИЦ, насочени към превенция на рисковото поведение на учениците, да се обсъждат конкретни проблеми в училищата и да се търсят адекватни решения, да се обменят опит и добри практики, да се планират и реализират различни дейности за свободното време на подрастващите, популяризиращи и промотиращи здравословен начин на живот.

V. КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

ОБСНВ и ПИЦ – Габрово, наред с превантивната и информационна дейност, предлагат и консултации на деца и семейства по проблеми, свързани с наркотиците и зависимостите.

Консултативната дейност е с няколко основни направления:

- Консултиране за видовете наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употребата;
- Информирание относно възможности за лечение и рехабилитация на зависимости в страната и в чужбина;
- Съдействие за постъпване в терапевтични общности;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;
- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране;
- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно консултиране.

ОбСНВ поддържа контакти с всички места за лечение на зависимости в България - Психиатрични болници, Отделения за детокс, Програми за субституиращо и поддържащо лечение с Метадон и Субститол, Терапевтични общности, Дневни центрове за рехабилитация. Голяма подкрепа ОбСНВ и ПИЦ получават от Сдружение „Майки срещу дрогата“ – Пловдив, с чието съдействие имат възможност да изпращат младежи за дългосрочно лечение в не само в страната, но и в чужбина.

През 2019 г. 25 младежи и родители са потърсили съдействие в ОбСНВ - Габрово по проблеми, свързани с употребата на психоактивни вещества. От специалистите в центъра те получават информация, консултиране, образователни материали и подходяща литература по проблема.

Силни и слаби страни в превантивната дейност на ОбСНВ и ПИЦ – Габрово

Силни страни:

- Екипът на ОбСНВ/ПИЦ е разработил и успешно прилага превантивни програми в училищна и извънучилищна среда:
 - Превантивна програма „Спри! Дрога на пътя!“
 - Превантивна програма „Здравейко“
 - Превантивна програма „Информираният избор“
 - Превантивна програма „Орбита“
 - Лидерска младежка програма
 - Превантивна програма „Опасности в интернет“
 - Превантивна програма „Заедно извън час“
 - Превантивна програма „Приеми ме на село“
- Габрово е един от градовете, в които ОбСНВ и ПИЦ стартират през учебната 2019/2020 г. и двете Национални програми за универсална превенция на употребата на психоактивни вещества.
- Активна дейност на Младежкия съвет по наркотични вещества - доброволците се обучават по подхода „връстници обучават връстници“ и работят съвместно с ОбСНВ в училищна и извънучилищна среда, подготвят и осъществяват различни инициативи.
- ОбСНВ, ПИЦ и МСНВ се включват активно в различни инициативи на други организации и институции, с цел популяризиране на здравословния начин на живот и привличане на съмишленици към дейността си.
- Успешните и доказали ефективността си инициативи, осъществявани от ОбСНВ и ПИЦ, се реализират ежегодно и стават разпознаваеми и търсени от младите хора – благотворителна кампания „Коледни внучета“ и концерт „Ангелски сърца“; програмите „Заедно извън час“ и „Приеми ме на село“, съвместните обучения на доброволци от различни градове по програма „Мрежата“, кампаниите за 14 февруари и 26 юни и др.
- Реализират се превантивни дейности извън територията на община Габрово, благодарение на доброто сътрудничество с МКБППМН в гр. Дряново, гр. Трявна и гр. Севлиево.
- Осъществяват се информационни срещи, дискусии и обучения с утвърдени специалисти в сферата на превенцията, лечението и рехабилитацията на зависимости.
- Организируют се обучения с цел изграждане на мултидисциплинарни екипи за превенция на рисковото поведение сред младите хора.
- Ежегодно специалистите от ОбСНВ и ПИЦ се включват в надграждащи обучения за превантивна работа сред подрастващите.

Слаби страни:

- Не са разработени и не се прилагат програми за превенция на извънучилищната среда – места, в които най-често се употребяват наркотични вещества – барове, клубове, нощни заведения, други места за забавление.
- Необходимо е прилагането на нови методи и подходи за привличане на родителите за партньори на ОБСНВ и ПИЦ в превантивната дейност сред децата и младежите и ангажирането им с проблемите, свързани с употребата и злоупотребата с психоактивни вещества.
- Необходими са нови стратегии и подходи за мотивиране на учениците за включване в дейностите на Младежкия съвет по наркотични вещества. Липсват на нагласи у младите хора за участие в доброволчески младежки структури.
- Необходимо е прилагането на иновативни подходи за популяризиране на дейността на ОБСНВ/ПИЦ и доброволческия екип на МСНВ. Трудно достига информация за дейностите, които се реализират, до целевата група – ученици и младежи.

Изготвил:

Габриела Йосифова - председател на ОБСНВ

